
Državni izpitni center

M 1 6 1 5 3 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 31. maj 2016

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1**Ocenjevalna shema za komentar besedila (0–22 točk)**

Navedeni opisi v shemi ustrezajo večjemu delu komentarjev, vendar je treba upoštevati, da posamezni komentari lahko vsebujejo lastnosti z različnih ravni. V takšnem primeru je treba presoditi, kateri element oziroma lastnost prevladuje v odgovoru kot celoti.

Točke	Merila
0–10	Odgovor ne zadošča
0	Popolnoma nerelevanten odgovor, če je že najti kaj relevantnega, gre za naključje. Očitno je, da kandidat dela ne pozna.
1–4	Odgovor je nerelevanten, toda v njem je kljub temu najti kakšen element razumevanja, ki je lahko posledica parafraze besedila ali poskusa odgovoriti na vprašanja. Očitno je, da kandidat dela ne pozna oziroma pozna le nekaj naključnih fragmentov.
5–7	Odgovor je kratek in fragmentaren, vendar vsebuje elemente, ki so povezani z obravnavanim besedilom. Največkrat gre za delce vednosti oziroma splošno obnavljanje celote dela in brez povezave z vprašanji iz navodil.
8–10	Komentar deloma že ima zaokroženo zgradbo, vendar v odgovoru prevladuje fragmentarnost; razvitih je nekaj ustreznih poudarkov, vendar je poznavanje dela zelo šibko, brez jasne navezave na vprašanja iz navodil, običajno je najti še veliko nerelevantnosti. Poznavanje dela ima resne pomanjkljivosti.
11–13	Zadostno
	Odgovor je že esejističnega tipa (zgradba, celovitost, zaključenost). Probleme, ki jih odpira odlomek, kandidat razume omejeno in površno, lahko tudi napačno. Kandidat le deloma ali tudi ne odgovori na vprašanja iz navodil, vendar se odgovor že nanaša na dani odlomek, lahko kot preprost opis filozofskega problema, lahko posredno kot obnova celotnega dela, najti pa je še precej nerelevantnosti. Kandidat uporabi nekaj ustreznih pojmov, vendar brez analize. Če kandidat poskuša z argumentacijo, je ta pomanjkljiva. Kandidat delo pomanjkljivo razume na najosnovnejši ravni.
14–16	Dobro, a omejeno
	Odgovor ima dobro strukturo in je brez večjih preskokov v izpeljavi. Kandidat odgovori na dana podvprašanja, morda ne na vsa enako izčrpno in relevantno. Poznavanje dela je brez večjih pomanjkljivosti in na osnovni ravni kandidat delo večinoma razume. Toda opisi in razlage so še slabo razviti; kandidat sicer poskuša analizirati nekatere pojme, morda vzpostavi nekaj povezav med njimi, vendar analizo pogosto nadomešča opis in povzemanje ali parafraziranje trditev iz komentiranega besedila. Kandidat delo pozna in vsebinsko odgovori na vprašanja.
17–19	Prav dobro, a z manjšimi pomanjkljivostmi
	Odgovor ima dobro strukturo, napake v izpeljavi so možne, a ne prevladujejo. Kandidat obširno odgovori na dana podvprašanja, iz česar je razvidno, da delo dobro pozna in razume; razlaga in argumentacija sta jasni in razumljivi, temeljni pojmi so opredeljeni. Še vedno je mogoče najti kako nerelevantnost in neutemeljeno trditev, še so mogoče nejasnosti, vendar pa so na tej ravni to bolj obrobne pomanjkljivosti. Kandidat delo dobro pozna ter v odgovorih dobro razloži in razčleni temeljne probleme odlomka in dela.
20–22	V glavnem odlično
	Naloga ima dobro strukturo, jasno in koherentno izpeljavo, skozi katero kandidat skladno in vsebinsko izčrpno odgovori na vsa dana podvprašanja. Značilni sta analiza pojmov in razvita pojmovna mreža. Kandidat ima zelo dober pregled nad celotnim delom in ga komentira s pojmovnim aparatom iz besedila. Lahko tudi vstopi v dialog z avtorjem dela ter razvije in utemelji svoja stališča. Avtorja morda tudi obravnava širše z vidika filozofske tradicije. Seveda je treba upoštevati starost kandidatov in dejstvo, da so se s filozofijo ukvarjali samo eno leto. Kandidat delo zelo dobro razume, temeljito odgovori na vsa podvprašanja in ponekod celo vstopi v dialog z avtorjem.

Dodatna navodila za komentar besedila

Gre samo za okvirna navodila, kandidat se sam odloči, kako bo strukturiral svoj komentar in kako bo razporedil odgovore na vprašanja.

Naloga	
1	<p>Platon: Država</p> <p>Odlomek se nanaša na očitek, da so filozofi, ki naj bi bili po Platonu vladarji, v dejanskem življenju polisa bodisi neuporabni bodisi pokvarjeni. Platon presenetljivo sprejme ta opis razmer, vendar poskuša pokazati, da krivda ni na strani filozofije, temveč na strani okoliščin, ki vladajo v polisu. Kandidati morajo pokazati, katere so tiste okoliščine (zunanje in notranje), zaradi katerih filozofi niso le neuporabni, temveč tudi dejansko pokvarjeni. Razpravo morajo znati postaviti v kontekst, nato pa pokazati, kakšno vzgojo bi bilo treba zagotoviti filozofom vladarjem, da se ne bi pokvarili, temveč bi bili zmožni opravljati delo, ki jim ga Platon pripisuje.</p>
Naloga	
2	<p>Aristotel: Nikomahova etika</p> <p>Na koncu Nikomahove etike se Aristotel natančneje posveti tudi vprašanju ugodja, ki ga je zaznati skozi celotno delo. Ves čas zavrača prepričanje, da je ugodje najvišje dobro, vendar ugodja samega ne zavrača. Pravi, da je nujno povezano z dobrim delovanjem in da človek, ki ne uživa ob tem, ko dela dobro, ni dober človek, da je torej del učenja pravega ravnanja tudi učenje uživanja ob pravih stvareh. Zato je ugodje nujno povezano z dobrim delovanjem in srečnostjo. Od kandidatov se pričakuje, da bodo pojasnili omenjeni odnos Aristotela do ugodja in ga povezali s srečnostjo, ki je v razglabljanju oz. filozofiranju (vsaj po opredelitvi v deseti knjigi). Ker je odlomek s samega konca knjige, pa je to pravzaprav izhodišče za pojasnitev osnovne pojmovne strukture celotnega etičnega nauka.</p>
Naloga	
3	<p>Descartes: Meditacije</p> <p>Odlomek je iz druge meditacije, ki ima naslov »O naravi človeškega duha: bolj spoznatna je kakor telo«, in ta naslov dobro zajema rdečo nit navedenega besedila. Odlomek na eni strani opozarja, da je obstoj subjekta spoznanja pogoj za obstoj spoznanja in je tako bolj gotov od objekta spoznanja, ki se nam daje z našim (subjektivim) spoznanjem, kar vodi k razmisleku o Descartesovem razlikovanju med duhom in telesom ter spoznavanjem duha in telesa. Na drugi strani pa odlomek prepričljivo tematizira spremenljivost stvari, ki jih, kljub razlikam, zajemamo z isto oznako (vosek), kar omaja empiristično enačenje zaznave s spoznanjem. Naslednji pomembni del odlomka, ki zahteva komentar, pa je raba razločnosti in razvidnosti kot merila: kako ga Descartes uporablja in kako utemelji?</p>
Naloga	
4	<p>Nietzsche: H genealogiji morale</p> <p>Nietzsche razlikuje med šibkimi in močnimi, merilo razlikovanja je količina volje do moči, prvi jo posedujejo malo, drugi veliko. To pa določa tudi njihovo vedenje. Močni agirajo, so aktivni, pravi Nietzsche, šibki pa reagirajo, se zgolj odzivajo. Prvi ustvarjajo moralo iz sebe, šibki pa se le odzovejo nanje. Odziv je najprej ressentiment, iz katerega se porodi morala šibkih. A po Nietzscheju ne gre za delitev povsem v dva cepa. Tudi v močnem je najti šibkosti in v šibkih moč. Če močni začuti ressentiment, ga ne bo potlačil, ampak ga takoj izživel in tako ne bo kvarnih posledic, kakor je pri šibkih, pri katerih je ressentiment prevrednotil vrednote in njegova morala zmagala za dolga tisočletja.</p>

IZPITNA POLA 2

Ocenjevalna shema za esej (0–22 točk)

Navedeni opisi v shemi ustrezajo večjemu delu esejev, vendar je treba upoštevati, da posamezni eseji lahko vsebujejo lastnosti z različnih ravni. V takšnem primeru je treba presoditi, kateri element oziroma lastnost prevladuje v eseju kot celoti.

Točke	Merila
0–10	Odgovor ne zadošča
0	Popolnoma nerelevanten odgovor, če je že najti kaj relevantnega, gre za naključje.
1–4	Odgovor je le skiciran, ne daje pomembnejših elementov, ki jih zahteva vprašanje, je fragmentaren in večinoma nerelevanten. Gre za postavljanje miselnih fragmentov enega ob drugega, ne pa za povezano besedilo. Poznavanja filozofskih vsebin, povezanih s problemom iz naslova, ni.
5–7	Odgovor je fragmentaren, vendar daljši, morda deloma zaokrožen, kandidat ne pozna filozofske problematike izbranega naslova, zato odgovarja s pomočjo zdravega razuma in splošne razgledanosti.
8–10	Odgovor je fragmentaren, če pa ima zaokroženo zgradbo, je polna miselnih preskokov. Poznavanje in razumevanje danega problema je zelo omejeno, običajno skrčeno na nekaj nerazvitih, zgolj navrženih relevantnih poudarkov, ki so obrobni in kombinirani s splošno razgledanostjo kandidata. Kandidat skorajda ne uporablja ustrezne filozofske terminologije. Njegove trditve so pogosto tudi nenatančne in napačne. Za odgovor je tipično obnavljanje drobcev najbolj elementarne snovi ter ponavljanje enega in istega.
11–13	Zadostno
	Gre za daljše in razmeroma celovito besedilo (meja ni trdna, a odgovori z manj kakor 600 besedami so večinoma prekratki za zadovoljivo obravnavo problema). Odgovor je esejističnega tipa (zgradba, celovitost, zaključenost), vendar sta uvod in/ali zaključek slabo razdelana, prisotni so tudi preskoki v izpeljavi. Problem, ki ga zastavlja vprašanje v naslovu, kandidat razume zelo poenostavljeno. Nerelevantnosti so še očitne, toda odgovor se že nanaša na vprašanje. Kandidat uporabi nekaj relevantnih pojmov, vendar jih ne analizira. Naloga je večinoma opisna, če pa kandidat argumentira, je argumentacija skromna, površna in pogosto nejasna; naloga kaže zgolj najbolj osnovno seznanjenost s filozofsko problematiko in omejeno razumevanje, uporabljena terminologija in jezik le delno ustrezata filozofski obravnavi problemov. Odgovor kot celota se opira na obnavljanje najbolj splošno znanih dejstev in argumentov, večkrat pa je najti tudi napačne trditve. Zato je odgovor le zelo poenostavljena predstavitev in rešitev problema. Se pa kandidat večinoma že giblje na najosnovnejši ravni razumevanja in razlage problema.
14–16	Dobro, a omejeno
	Odgovor ima najmanj 600 besed, njegova zgradba je dobra; uvod razloži ali vsaj nakaže problem, sklep se nanaša na problem, lahko je tudi izpeljan iz naloge. Razčlenjenost na odstavke je ustrezna, a lahko so prisotni preskoki v izpeljavi. Problem, ki ga zastavlja naslov, kandidat razume, kar mu omogoči pregled nad celoto odgovora. Uporablja osnovno in za problem večinoma relevantno filozofsko terminologijo. Vendar so pojmi največkrat uporabljeni kot samoumevni, njihova analiza je obrobna, prav tako povezanost z drugimi relevantnimi pojmi. Kandidat opis in razlago poskuša dopolniti z argumenti, vendar gre največkrat za obnovo le delno razumljenih argumentov. Kandidat pa se že zaveda, da je argumentacija pomemben del odgovora, zato predstavi več pogledov na problem. Esej izraža dobro seznanjenost z ustrezno filozofsko problematiko, kar se kaže v dovolj obširni predstavitvi posameznih pogledov, vendar jasno razumevanje danega problema, argumentacija in analiza relevantnih pojmov še nista v ospredju.

17–19	Prav dobro, a opazne pomanjkljivosti
	<p>Esejistična zgradba je dobra. Uvod razloži problem, sklep je praviloma izpeljan iz jedra, odstavki so smiselno zaokrožene celote, preskoki v izpeljavi so redki. Problem iz naslova kandidat dobro razume. Uporabljeni pojmi so skoraj zmeraj relevantni in zadoščajo za smiselno obravnavo problema, kandidat se zaveda nujnosti analize pojmov in argumentacije. Nasploh v eseju oboje prevladuje pred povzemanjem stališč. Argumentacija je večinoma dobra in je posledica samostojnega premisleka. Vendar so lahko nekateri argumenti še pomanjkljivi, nasprotna stališča in protiargumenti pa ponekod niso primerno ali pa sploh niso predstavljeni, nekateri temeljni pojmi so lahko predstavljeni kot samoumevni. Terminologija in jezikovno izražanje sta primerna.</p> <p>Iz odgovora je razvidna zelo dobra seznanjenost s filozofskimi problemi, tudi njihovo dobro razumevanje, čeprav je še mogoče zaslediti pomanjkljivosti v znanju, razumevanju in argumentaciji. Kandidat se že pretežno giblje na abstraktni ravni razmisleka in abstraktno večkrat povezuje s konkretnim.</p>
20–22	Zvečine odlično
	<p>Poglobljen in argumentiran odgovor na vprašanje z analizo pojmov in razvito pojmovno mrežo, z jasno in koherentno linijo argumentacije, ki upošteva tudi protiargumente. Uvod in zaključek sta jasna in jedrnata, z dobro formuliranim problemom oziroma njegovo rešitvijo. Izpeljave in utemeljitve so skladne in povsem jasne, odlomki so zaokrožene celote in so med seboj zelo dobro povezani. V naslovu zastavljeni problem kandidat poglobljeno razume, kar izrazi s poglobljeno analizo pojmov, bogato pojmovno mrežo, lahko pa se že zaveda meja svoje argumentacije (vendar to ni nujno). Včasih stopa v filozofski dialog z zagovorniki drugačnih stališč in kaže tudi osebni odnos do filozofskih problemov, kar je že plod samostojnega razmisleka. Esej kaže zelo dobro splošno seznanjenost s filozofskimi problemi in njihovo zelo dobro razumevanje. Terminologija in jezikovno izražanje sta bogata in ustrezna.</p> <p>Kandidat se že zanesljivo giblje na abstraktni ravni razmisleka in pogosto povezuje abstraktno s konkretnim. Esej še lahko ima kakšno pomanjkljivost, toda pri ocenjevanju je treba upoštevati starost kandidatov in dejstvo, da so se s filozofijo ukvarjali samo eno leto.</p>

Dodatna navodila za esej

Navodila so le okvirne smernice: kandidat lahko napiše vsebinsko povsem drugačen esej, če ga le smiselno poveže z naslovnim problemom.

Vprašanje stvarnosti

Naloga	
1	Razpravljajte o trditvi: Svet je zgolj iluzija: za eno tančico se skriva le druga tančica, nikdar pa ne pridemo do bistva.
	Zdi se nam, da realnost sveta dobro poznamo. Res je, da so del sveta tudi iluzije in prividi, da so del sveta tudi njegove prave in napačne podobe, a za njimi je v jedru trdna realnost, ki jo te podobe odslikavajo, odražajo ali pa pačijo. Kaj pa, če je tisto, kar imamo za trdno jedro, tudi samo le podoba in sen?

Naloga	
2	Razpravljajte o trditvi: Človekovo življenje poteka po vnaprej začrtani poti, ki jo določajo naravne zakonitosti.
	Vprašanje napotuje k razmisleku o tem, ali obstaja svoboda ali obstaja le nujnost. Od dijakov se pričakuje, da bodo v razpravo uvedli vsaj dve poziciji, vsekakor pa je mogoče izpeljati razpravo na to temo z uporabo argumentov, ki jih ponujajo trdi deterministi, mehki deterministi in libertaristi.

Naloga	
3	Razpravljajte o trditvi: Duha in telo opisujemo in izkušamo različno, vendar gre za isto stvar.
	Trditev se nanaša na klasično novoveško ontološko temo, koliko vrst bivajočega obstaja, ena, dve ali celo več. Dualisti zagovarjajo prvi del trditve, monisti, npr. Spinoza, pa trditev v celoti. Naloga dijaka je razviti nasprotujoče si poglede.

Vprašanje spoznanja

Naloga	
4	Razpravljajte o trditvi: Izkustvo ni samo proizvod čutov, kot se nam pogosto zdi, marveč je proizvod čutov in razuma.
	Čeprav se zdi, da je izkustvo preprosto proizvod čutov, kakor trdi senzualizem, je zanj nujno potreben razum, da s svojimi pojmi uredi čutne podatke v izkustvo. Vsaj tako trdi Kant, ki poskuša preseči razkorak med empirizmom in racionalizmom prav z nadgraditvijo pojma izkustvo.

Naloga	
5	Razpravljajte o trditvi: Ni je večje zablode, kot je iskanje absolutne resnice, saj je ljudje ne moremo doseči, pa tudi obstaja ne.
	Radovednost je temeljna značilnost človeka in eden od motivov za iskanje vednosti. Ko bi radi vedeli, nočemo vedeti nečesa, kar je le mnenje, prepričanje, ampak hočemo poznati resnico, eno, večno, nespremenljivo. Naša narava nas torej nagiblje k iskanju absolutne resnice, a religiozno je absolutna vednost v lasti boga in ne omejenega človeka, torej je ne moremo doseči, seveda pa je vprašanje, ali sploh obstaja. Kaj sploh je resnica, je naslednji korak tematizacije trditve.

Naloga	
6	Razpravljajte o trditvi: Med znanostjo in filozofijo dialog ni mogoč, ker uporabljata povsem različne metode raziskovanja.
	Kandidatova naloga je razlikovati med raziskovalnimi metodami znanosti, kot sta načrtno opazovanje in eksperimentiranje, obe empirični metodi, ki ju priznavajo vsi znanstveniki za pridobivanje spoznanj. Filozofija pri iskanju odgovorov na svoja vprašanja ne more računati na tako soglasje, lahko uporablja dialektično, analitično, fenomenološko ali kakšno drugo metodo, vendar je uporaba te ali one metode odvisna od filozofske smeri, v kateri se gibljemo. To je ena težava, druga pa, da v filozofiji ne moremo priti do splošno sprejetih odgovorov, zato se mnogim znanstvenikom in nefilozofom zdi, da je filozofija sama sebi namen.

Vprašanje morale

Naloga	
7	Razpravljajte o trditvi: Moralen človek si ne bi pomišljal žrtvovati posameznika za srečo skupnosti.
	Ne zgrešimo, če trditev razlagamo utilitaristično, kar pomeni, da je lahko žrtvovanje nekoga drugega – odvisno od velikine cilja (koristi), moralno. Vprašanje je, ali je to moralno, kar omogoča kandidatom enostavno uvajanje filozofskih pozicij, ki bi to v posameznih okoliščinah podprle (utilitarizem), ter pozicij, ki bi to kategorično zaničale (etika dolžnosti).

Naloga	
8	Razpravljajte o trditvi: Posameznik, ki skrbi le zase, v resnici ni srečen.
	Naslovna teza omogoča obravnavo z vidika različnih perspektiv, odvisno, kako razlagamo skrb zase in s tem povezano srečo. Po eni strani se namreč skrb zase kaže kot svoboda, torej da v tej dejavnosti nismo ovirani od zunaj, po drugi strani pa je lahko skrb zase egoistično početje. Če jo razložimo kot nekaj egoističnega, je mogoče razviti razpravo o egoizmu in njegovih omejitvah (kritikah). Potem, če skrb zase razložimo kot zasebno korist (srečo), je mogoče uvesti Epikurja in z njegovo pomočjo (afirmativno) misliti tezo, po drugi strani (kot negacijo) pa etiko dolžnosti.

Naloga	
9	Razpravljajte o trditvi: Človeško življenje je nenehen boj med tistim, kar si želimo, in tistim, kar moramo.
	Trditev je izrazito kantovska. Človek je razumna žival, njegova živalska narava hoče ugodje, ženejo ga strasti, nagnjenja, predaja se čustvom ipd., kot razumno bitje pa mora odmisлити vse omenjene patologije in ravnati tako, kakor pritiče svobodnemu razumnemu bitju: skladno z dolžnostjo do najvišjega moralnega zakona.

Posameznik in skupnost

Naloga	
10	Razpravljajte o trditvi: Družba se mora odločiti ali za svobodo ali za enakost, obojega namreč ne more imeti.
	Vprašanje napotuje k razmisleku o odnosu med temeljnimi vrednotami dobro urejene družbe, ali se te med seboj izključujejo, se pravi, če hočemo imeti svobodo, se moramo odreči enakosti (kakor so trdili nekateri liberalci in libertaristi), ali pa nemara celo pogojujejo, češ da brez enakosti svobode sploh ni (Rousseau in socialisti).

Naloga	
11	Razpravljajte o trditvi: Če državni zakoni nasprotujejo moralnim, ima državljan pravico in celo dolžnost do državljanske nepokorščine.
	Represivni aparat države kaznuje kršenje državnih zakonov. Državljan pa lahko poseže po namerni kršitvi zakona, ki jo imenujemo državljanska nepokorščina, če zakon krši moralno. Namen ni kršitev zakona, ampak opozorilo na njegovo nemoralnost. Če to nemoralnost opazi, državljan celo mora opozoriti nanjo.

Naloga	
12	Razpravljajte o trditvi: Pravična družba je družba, v kateri ni neenakosti med ljudmi, razen tistih, ki jih ni mogoče odpraviti.
	Pravičnost v družbi povezujemo s kaznovanjem, s pravilno kaznijo, a predvsem s pravično delitvijo dobrin. Zdi se, da je pravičnost tesno povezana z enakostjo med ljudmi, tako da so velike razlike v dohodkih in premoženju ljudi nepravične. Vprašanje pa je, ali je pravičnost res največja mera enakosti ali pa so nekatere neenakosti nujne, zlasti zato, ker je pravičnost povezana tudi s svobodo ljudi, tako da se zdi družba, v kateri država močno posega v življenje posameznika, nepravična.

Filozofija religije

Naloga	
13	Razpravljajte o trditvi: Edino, kar biva nujno, je Bog.
	Naslov se nanaša na ontološki dokaz za božje bivanje, ki pravi, da iz popolnosti pojma Boga nujno sledi tudi njegovo bivanje. Nič kontingentnega, prigradnega ni na Bogu, po čemer se razlikuje od vseh drugih prigradnih bitij. Naloga kandidata je analizirati pojem Boga in pokazati, kako je trditev mogoča.

Naloga	
14	Razpravljajte o trditvi: Vera v Boga ni nič drugega kakor tolažba za umrljiva bitja.
	Religija ima mnogo funkcij, ki so jih raziskovali kritiki religije 19. stoletja. Ena od razlag je, da je temeljna funkcija vere prav manjšanje strahu pred smrtjo, ki se je ljudje, zavedna bitja, zavedamo v eksistencialnih doživetjih kot grožnje, ki vzbuja strah in tesnobo. V veri v nesmrtnega Boga lahko človek preseže svojo končnost in pomiri strahove.

Naloga	
15	Razpravljajte o trditvi: Če je Bog povsod, se dobro skriva.
	Naslov implicira, da je Bog, če obstaja, popolnoma drugačna realnost, tako da ga v svetu ni. Kajti če bi bil Bog del sveta, bi bil ta drugačen, kakor je. Kandidatova naloga je razložiti božjo lastnost vseprisotnosti v povezavi s svetom.